

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis lesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

LIV. Vtrum solus Episcopus sit minister idoneus Confirmationis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

myſticum earum, aut in ipſis operatas ex Deo virtutes ex occulto ad commune adducere, ſed noſtra ſacra traditio ſine pompa (occulte) eas docet. Idem indicat Innoc. I. epiſt. 1. ad Decentium cap. 3. ubi agens de forma huius Sacramenti, ſubdit. *Verba dicere non poſſum ne magis prodere videar, quam ad conſultationem reſpondere.* Virique præiuit exemplum Apoſtoli 1. ad Corinth. 1. 34. ubi agens de myſterio Eucharistiæ cætera, inquit, *cum venero diſponam.* Nampe, quæ non expediebat ſcripto docere palam, ſed ſecretius tradere in colloquio priuato cum fidelibus, ac deinde propagare per traditionem.

QVÆSTIO LIV.

Virum ſolus Episcopuſ ſit Miniſter idoneuſ Confirmationis?

Videtur non eſſe 1. Quia Gregorius Magnus monitus ſcandalizatos fuiſſe quosdam, in Sardinia, propter prohibitionem ab ipſo factam, nequis præter Episcopos confirmaret; reſpondet. *Nos quidem ſecundum veterem uſum noſtra Eccleſia fecimus, ſed ſi omnino, hac de re aliqui contriſtantur ubi Episcopii deſunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos chriſmate tangere debeant, concedimus.* Ita reſertur cap. *Peruenit.* 95. diſt. ex lib. 3. epiſt. D. Greg. 26. fine; non autem potuiſſet permitti Presbyteris hoc miniſterium, ſi eſſet de neceſſitate Sacramenti, ut Episcopii confirmarent.

2. Effectus Confirmationis non eſt maior, ſed longè minor, quam effectus Baptiſmi; quandoquidem Baptiſmus remittit peccata omnia quoad culpam, & totam pœnam. Confirmatio verò ſolam confert gratiam quam etiam confert Baptiſmus. Ergo miniſter Confirmationis non eſt dignior, quam miniſter Baptiſmi, cuius miniſtrum ordinariuſ eſſe ſimplicem ſacerdotem conſtat ex dictis ſupra

3. Simplex Sacerdos poteſt, ex vi ſui ordinis perficere Sacramentum Eucharistiæ quod eſt nobiliſſimum inter omnia Sacramenta; ergo multo magis perficere poteſt Sacramentum Confirmationis, quantum eſt ex natura, & dignitate ipſius; ergo quod ſoli conſignent Episcopii non poteſt eſſe neceſſarium, niſi ſola ad ſummum neceſſitate præcepti, ut docet Caietanuſ in hac q. 77. art. 9. & Act. 8. Confirmatur ex Auguſtino lib. 99. noui & veteris teſtamenti 101. dicente, *In Alexandria, & per totam Egyptum, ſi deſit Episcopuſ conſignat Presbyter: alias conſecrat.* Similiter Hieronym. dial. contra Lucifer. affirmat, *non ad legis neceſſitatem, ſed ad Sacerdotis honorem pertinere, quod baptizati deferantur ad Episcopos, ut illis manus imponant.* Confirmatur ruriuſ validius ex Concil. Tolet. 1. cap. 20. *Statutum eſt ait, Diaconum non chriſmare, ſed Presbyterum, abſente Episcopio; præſente verò non niſi ab ipſo fuerit præceptum, & ſerè idem ſtatuitur in concilio Hiſpalenſi 2. c. 2.* Igitur Episcopuſ eſt neceſſariuſ ad perficiendum hoc Sacramentum ſola neceſſitate præcepti idque non ubique, nec omni tempore.

4. Quod conuenit miniſtris Eccleſiæ ex vi ſui ordinis, ubique, & quandolibet, pro quibuiſ circumſtantiis validè præſtari ab eis poteſt. Episcopuſ autem nequit validè confirmare extra ſuam diœceſim, ſicut nec ordines Sacros validè extra illam conferre poteſt; Qui verò eſt hæreticuſ, nullibi validè confirmat. Quæ quidem poſterior pars docetur clare ab Ioann. I. epiſt. 18. cap. 3. dicente de hæreticis: *Eis ſolum baptiſma ratum eſſe permittimus.* Et iterum. *Nec dare Spirituſ ſancti plenitudinem poſſunt, quam per impietatis ſua perſidiam perdiderunt.* Idem docent alij duo Pontifices Leo, epiſt. 35. c. 1. & Euſebiuſ epiſt. 3. ſub finem, & tanquam indubitatum ſupponitur à Cy-

priano Epiſt. 72. maxime verò Epiſt. 24. Nec caret hæc doctrina fundamento in Con. Arclat. I. can. 8. & Arclat. I. c. 17. præſcribentibus, ut redeuntibus ab hæreſi, ad Eccleſiam, recipiatur per manus impoſitionem, qua confertur Spirituſ ſanctuſ; idemque præſcribit Auguſt. lib. 2. de Bap. 7. & lib. 5. c. 23. Ergo Episcopuſ non eſt miniſter ordinariuſ huius Sacramenti ex vi ſui ordinis.

5. Si Episcopuſ eſſet miniſter neceſſariuſ Confirmationis neceſſitate Sacramenti, ſeu ex institutione Chriſti nulli alij inferioriſ conditionis, etiam Presbytero poſſet committere ſummus Pontifex, ut conferret hoc Sacramentum. Sequela eſt legitima, quia nequit ſummus Pontifex ſubſtituere vllam aliam materiam aut formam, materiæ, & formæ inſtitutis à Chriſto domino. Perſona autem miniſtri requiritur ad Sacramentum, & pertinet ad eius ſubſtantiam non ſecus, ac materiæ, & forma, dicente vniſormiter Concilio Florentino, Sacramentum nouæ legis tribuſ perfici, materiæ, forma, & miniſtro, quorum ſi aliquod deſit non perficitur Sacramentum, ut ponderatum eſt ſupra in communi quæſt. 3. & 4. ac proinde non magis poteſt Pontifex miniſtrum diuerſæ conditionis, ſubſtituere miniſtro inſtituto à Chriſto, quam materiam materiæ, aut formam formæ. Conſequens autem eſt abſurdum, ut patet inter alia ex Gregorij exemplo nuper indicato.

Art. 1. Reſpondetur: Solos Episcopos eſſe miniſtros ordinarios Confirmationis definitur expreſſe à Concilio Florentino in §. ſapè indicato *ſecundum Sacramentum* nec non à Tridentino ſeſſ. 7. can. 3. *de Confirmatione*, ſeſſ. 23. cap. 4. cum præmiſiſſet Episcopos eſſe Apoſtolorum ſucceſſoreſ, & poſſe Sacramentum Confirmationis conferre, miniſtroſ Eccleſiæ ordinare, aliasque plureſ functioneſ exercere, *Quorum ſubdit, poteſtatem reliqui inferioriſ ordinis nullam habent,* atque can. 7. definit ſimiliter poteſtatem confirmandi non eſſe Episcopis cum Presbyteris communem. Certum igitur omnino eſt ſolos Episcopos eſſe miniſtroſ ad hoc Sacramentum perficiendum neceſſarioſ; ita ut nulluſ aliuſ, validè illud perficere poſſit, ſaltem de iure ordinario. Confirmatur ex Act. 8. & 19. ubi impoſitio manuum, quæ vel erat coniuncta cum hoc Sacramēto, vel loco eius adhibebatur ſolis reſeruatur Apoſtoliſ, qui erant Episcopii collatione Baptiſmi aliis inferioribuſ permiſſa. Quod autem hoc fieret, ex ſolo arbitrio, ſeu præcepto ipſorum Apoſtolorum, aut ob defectum aliorum Presbyterorum, qui non eſſent Episcopii, nullo fundamento ſufficienter ſuadet, atque communis traditio ſemper tenuit, ac tenet Apoſtoloſ ratione Episcopatuſ fuiſſe miſſoſ ad confirmandoſ fideleſ, atque hanc functionem eſſe priuatiuè propriam graduſ Episcopaliſ, ut apparet inter alioſ ex Dionyſ. cap. 2. Eccleſiaſtica Hierar. Clemente lib. 3. conſtitit cap. 16. & epiſt. 4. Auguſt. lib. 15. de Trinit. cap. 26. lib. 99. noui Teſtam. 42. Ratio ob quam oportuit, ut tanta dignitate miniſtri conſuleretur dignitati huius Sacramenti, ex institutione Chriſti Domini deſumitur ex eo, quod in quolibet opere præſertim eximio vltima eiſ perfectio, & conſummatio reſeruatur ſupremo Artifici, qui vltimam manuſ illi adiciat; Confirmatio autem eſt vltima perfectio, & complementum conſummatiuiſ Baptiſmi, operiſ proculdubio maxime eximij. Quia cum Baptiſmuſ conferat totalem remiſſionem omnium peccatorum, & tranſferat ab ſtatu inimicitiaſ ad ſtatum amicitiaſ Dei; Confirmatio ſuperaddit plenitudinem Spirituſ ſancti, ut liquet ex Act. 8. Vnde Urbanuſ I. in epiſt. ad omneſ Chriſtianuſ ut habetur c. omneſ fideleſ de conſ. diſt. 5. *Omneſ fideleſ ait, per manu� impoſitionem Episcoporum, Spirituſ ſanctum poſt Baptiſmum accipere debent, ut plenè Chriſtiani inueniantur.* Meritoſ, ergo reſeruata eſt Confirmatio ſolis Episcopis, qui ſunt

sunt supremi Dei ministri, & quorum propria est virtus perfectius fidelium vt tradit inter alios Dionysius, vbi supra, nec vlli alij permittitur, vt illam valide perficiat praecise ex vi ordinis, & cuiuscunque gradus inferioris in Ecclesia.

Art. 2. Hoc tamen non tollit, quin simplex Sacerdos valide perficere possit hoc Sacramentum, ex commissione extraordinaria Summi Pontificis, dispensantis eatenus in iure ordinario vrgenti graui aliqua necessitate. Id quod abunde probatur ex facto magni Gregorij producto in prima ratione dubitandi. Confirmatur efficaciter ex approbatione eius facti relatione, quae habetur apud Concilium Florentinum in illo *§. secundum Sacramentum*, his verbis legitur tamen aliquando per Apostolicam Sedis dispensationem, ex vrgenti admodum causa, simplicem Sacerdotem Chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum. Videtur praeterea dubitari minimè posse, quin idem Concilium, & postea Tridentinum, hac intentione notanter dixerint, Episcopum esse ministrum ordinarium huius Sacramenti, nempe, vt innuerent, extraordinarium ex commissione, Presbyterum quoque esse posse. Id quod, tanquam indubitatum supponit Concil. Senon. in decretis motum cap. 38. dicens: *Si qui sint, qui contendunt sibi competere facultatem confirmandi ex privilegio; volumus quod cum primum fuerint requisiti de privilegio fidem facere teneantur.* Adde Arcudium lib. 2. de Sacram. cap. 10. & sequentibus, & maxime cap. 15. pluribus exemplis commonstrare Summos Pontifices olim, & nuper, tum tacite, tum expresse permisisse, ac concessisse, vt simplices Sacerdotes cõferant Sacramentum Confirmationis. Neque verò dici absque manifesta, atque omnino reprobanda temeritate, & absurditate potest, Pontifices nulliter id permisisse, ac concessisse eo, vel maxime, quia ratio aequitatis, & congruentiae, efficacissimè persuadet, vt Summo Ecclesiae Pastori concederetur hac facultas à Christo Domino, eandemque esse comprehendam in amplissima, & latissime parenti commissione ista; *Pasce oves meas.* Quid enim magis ad hanc pasturam pertinet, quam Sacramentorum administratio, & quid ad hanc ipsam administrationem magis necessarium esse potest, quam copia ministrorum, & quid manifestius esse potest, quam copiam istam, aliquando, & alicubi, defuturam fuisse pro Sacramento omnibus fidelibus communi, si nunquam vllibi substitui possent Presbyteri Episcopis, quorum copia, & adhibitio ad hoc ministerium, fieri facile potest, vt desint in aliquibus Proinciis Christianis, ne sine magno incommodo inducente impossibilitatem, vt minimum moralem, prouideri illis possint. Ob hac dicitur Sacramentum Confirmationis magna veneratione tenendum est, vt dicit Eusebius Papa in illa Epist. 3. ad Episcopos Thufciae; & Melchides Papa in epist. ad Episcopos Hispaniae, proptereaque irritum, & vacuum habendum est Sacramentum, si perficiatur ab alio, quam ab Episcopo, praeterquam ex concessione Summi Pontificis, idque cum causa admodum vrgenti, vt dicebat nuper Florentinum. Obserua in fine Episcopum confirmare, iuxta morem antiquum totius Ecclesiae, & iuxta Rituale Pontificum, vngendo dextero pollice in fronte, & propterea hunc ritum praetermitti non posse absque peccato graui. Caeterum ad valorem Sacramenti sufficit, & omnino requiritur, vt vngat manu propria, siue dextera, siue sinistra, & siue pollice, siue alio digito. Requiritur quidem, quia manus impositio est essentialis huic Sacramento, vt apparet ex Actibus Apostolorum, aliisque testimoniis superius indicatis. Manus autem impositio intelligi non potest proprie, & absque figurata locatione, quin detur contactus immediatus inter manum confirman-

tis, & confirmatum. Sufficit verò, quia nullum vllibi reperitur sufficiens fundamentum ad restrictionem contrariam, siquidem per quemcunque contactum immediatum vtriusvis manus super caput confirmati, verificatur omnino impositio manus.

Ad 1. Ex facto illo Gregorij sola comprobatur potestas Pontificia, iam sponte concessa, atque aliunde vltius confirmata ad dispensandum, nec est vllum inconueniens aliquem determinatum gradum ministri esse necessarium necessitate Sacramenti, nisi interueniat dispensatio legitima, eundemque non esse ita necessarium eadem interueniente.

Ad 2. Maximum malum est exclusiuium totius boni, atque adeo est impossibile cum bono, etiam minimo. Vnde infimus gradus bonitatis est sufficiens ad excludendum maximum malum. At ad excludendas minores imperfectiones, requiritur longè maior, & absolute maximus cumulus bonitatis. Hac de causa, quilibet cuius mediocrium facultatum sufficit ad liberandum pauperem à suprema miseria, ne fame pereat; vt verò idem affluat deliciis non sufficit, nisi Princeps maximatum facultatum. Quapropter Confirmatio conferens plenitudinem Spiritus sancti, & superaddens viuificationis spiritualis robur, & complementum virium ad pugnandum fortiter vsque ad mortem, deprehenditur esse perfectionis longè maioris, quam sit Baptismus, qui solum liberat à morte animae. Mirum igitur non est, quod reseruetur ministro longè excellentiori, sed de hac comparatione redibit iterum sermo quaest. 56.

Ad 3. Minister Confirmationis subordinat sibi confirmatum dum illi manus imponit tanquam Dux militiae spiritualis, eumque eidem militiae adscribit, & donat robore ad pugnandum necessario. Minister verò Eucharistiae, licet praestet ministerialiter, ac instrumentaliter effectum incomparabiliter maiorem, nullam tamen eiusmodi auctoritatem exercet circa vllam personam. Hac igitur de causa necesse est, vt minister Confirmationis sit altioris gradus in Ecclesia, quam minister consecrans Eucharistiam. Qua etiam ratione quilibet Sacerdos licite consecrat, solus verò Parochus licite baptizat extra causam necessitatis. Locus ille Augustini, seu quis alius Auctor est, nihil probat, quia Aegyptij non agnoscebant Sacramentum Confirmationis, sed solam adhibebant vñctionem caremonialem in Baptismo solemnī, vt notat Suarez ex Valdensi. Hieronymus non negat Confirmationem esse reseruata Episcopis iure Diuino, sed solum assignat rationem reseruationis ex honore sacerdotis negata necessitate ita statuendi quantum est ex natura ipsa rei secundum se. Concilium Toletanum, & Hispanense loquuntur de sola vñctione caremoniali baptizati in vertice, quae olim à solis Episcopis fieri solebat, ideoque ibi prohibetur Presbyteris. Quod hic nonnulli praeterea opponunt Ananiam, nec Episcopum, nec Sacerdotem Christi imposuisse manus Paulo, vt impleretur Spiritu sancto, prout habetur Act. 9. non est ad rem. Quia Paulus nondum erat tum baptizatus, ideoque Sacramentum Confirmationis recipere non potuit. Vnde illa manuum impositio fuit solum curatiua ad restituendum visum Paulo, vt factum esse ibi narratur iuxta illud Marci ult. *Super agros manus imponent, & bene habebunt.* Quod si praeterea datus illi est Spiritus sanctus cum plenitudine gratiae dicendum est illum recepisse effectum Sacramenti absque Sacramento vti dictum est superius de reliquis etiam Apostolis, nisi quis credere velit Ananiam iam tunc fuisse Episcopum, quod non parum inclinat Suarez, sed non assequor fundamentum eius.

Ad 4. Quilibet Episcopus, siue Catholicus, siue haereticus, dumodo sit verus Episcopus, vbi libet, & quando libet valide confirmat, eadem ratione, qua quilibet

alius vbilibet validè baptizat. Textus, qui afferuntur in contrarium, exponuntur luculenter à Suar. disp. 36. sect. 6. obseruato more antiquo reconciliandi hæreticos per Episcopalem manuum impositionem, quando ab hæresi redibant ad Ecclesiam Catholicam, siue essent prius baptizati, & confirmati, siue nec confirmati, nec baptizati prius fuissent, immò etiam si baptizati, & confirmati inter Catholicos, & dum erant Catholici, fuissent. Itaque illa manuum impositio erat purè reconciliatiua re ipsa, licet fieret sub imagine penitentiae, & inuocatione Spiritus sancti, vt loquitur Innocentius in illo eodem loco. Vnde quod idem Innocentius dicit solum baptismum tantum esse hæreticis, significat solum baptismum licitè ministrari ab hæreticis, propter specialem eius necessitatem. Quod deinde superaddit plenitudinem Spiritus sancti dari non posse ab hæretico, qui illam perdiderat non reicit valorem Sacramenti, sed illum ipsius effectum, quem assequi non potest, qui absque necessitate confirmatur ab Episcopo hæretico, quia eo ipso grauiter peccat. Vel dicatur, quod non est improbable: Innocentium, sicut, & Leonem loqui de hæreticis, apud quos nulli essent veri, ac legitimi Episcopi. De Cypriano dictum est iterum alicubi supra, & in hac re non agnoscitur eius auctoritas, quia negas valorem, etiam Baptismi collati ab hæretico.

Ad 5. Cum Pontifex committit Presbytero ministerium confirmandi, non substituit ministrum non institutum à Christo, loco ministri instituti ab eodem. Quia tam Episcopus, quam inferior Presbyter sunt instituti à Christo Domino, quod colligitur sufficienter, ex facto ipso Pontificum, & ex approbationibus Conciliorum superius pòderatis, licet diuersimodè instituti sint. Nempe Episcopi absolute, & ex vi ordinis sui; Presbyteri verò inferiores conditionatè tantum, si delegentur ad id à Summo Pontifice, idque vrgenti aliqua graui necessitate. Mouere verò neminem debet, quod nulla eiusmodi exstet institutio Diuina circa materiam, aut formam vllius Sacramenti. Quia nulla Deum necessitas constringit, vt de omnibus conformiter disponat, nec rationes disponendi occurrunt eadem penitusque similes circa omnia.

QVÆSTIO LV.

Virum omnis, & solus baptizatus sit subiectum idoneum Confirmationis?

Videtur quod nec omnis, nec solus baptizatus sit capax Confirmationis. 1. Quia quicumque possunt, & tenentur pugnare, debent instrui armis ad pugnandum idoneis. Possunt autem, & tenentur pugnare pro fide, & Cruce Christi, etiam Neophyti nondum baptizati, atque plures ante Baptismum heroicè pugnando, vsque ad mortem, consecrati sunt triumphum gloriæ absque Baptismo. Ergo omnes etiam nondum baptizati debent præmuniri Sacramento Confirmationis, per quod datur virtus, ac robur ad pugnandum pro fide, & Cruce Christi.

2. In die Pentecostes, quando descendit Spiritus sanctus super Discipulos, cui descensui correspondet Sacramentum Confirmationis, vt dictum est supra, omnibus habitantibus in ea domo datus est Spiritus sanctus, vt patet ex Act. 2. initio. *Et repleuit totam domum ubi erant sedentes*, atque iterum: *Et repleti sunt omnes Spiritu sancto*. Plures autem ex illis nondum erant baptizati certè non omnes illi erant baptizati, de quibus dicitur Act. 10. 44. *Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes, qui audiebant ver-*

bum; siquidem leguntur postea baptizati. Ergo non soli baptizati sūt capaces plenitudinis Spiritus sancti, & consequenter Confirmationis, per quam illa datur.

3. Qui sunt inhabiles ad pugnandum, sunt etiam incapaces virtutis, & roboris ad pugnandum. Pueri autem, & amentes, & feminae, maximè verò moribundi sunt inhabiles ad pugnandum. Ergo iidem, tametsi baptizati sint, sunt incapaces Confirmationis, vt pote instruendis virtute ad pugnandum; dicente Melchiade Papa in Epist. ad Episcopos Hispaniæ: *Post Baptismum confirmamur ad pugnam*.

4. Idem Melchiades ibidem excludit specialiter moribundos ab hoc Sacramento, dum dicit: *Quamuis continuo transitis sufficiant regenerationis beneficia; videtur tamen Confirmationis auxilium necessaria sunt. Quia Confirmatio armat, & instruit ad agones mundi huius, & praelia reseruandos. Qui autem post Baptismum cum acquisita innocentia immaculatus peruenit ad mortem, confirmatur morte. Quia iam non potest peccare post mortem*. Ergo moribundi, tametsi baptizati prius fuerint, confirmandi nequaquam sunt.

5. In Pontificali Romano præcipitur sic: *Nullus Christianis fidei documentis non edoctus, ingerat se ad percipiendum hoc Sacramentum Confirmationis*. Ergo ad suscipiendam Confirmationem non sufficit esse baptizatum, sed requiritur præterea hæc vt minimum dispositio peritiæ documentorum fidei, vt scribè in iungit S. Carolus Borromæus in decretis medio lib. 3. de vnct. tit. 27. cap. 31.

Respondetur. Certum est omnes, & solos baptizatos, esse capaces Sacramenti Confirmationis validè suscipiendi. Solos quidem, quia Baptismus est ianua Sacramentorum, vt dictum est supra, & quia robur ad pugnam, quod confertur per Confirmationem; necessariò præsupponit sua natura vitam, quæ datur per Baptismum, vt etiam dictum est supra. Omnes verò, quia omnes fideles per manus impositionem Episcoporum debent Spiritum sanctum post Baptismum accipere, vt dicitur in can. omnes de consecr. dist. 5. Confirmatur ex vsu perpetuo Ecclesiæ, quæ diuersis temporibus consuevit conferre hoc Sacramentum omnibus indiscriminatim baptizatis, siue paruulis, siue adultis. Confirmatur rursus, quia Confirmatio est Sacramentum perfectiui Baptismi, vt dictum est supra. *Dei autem perfecta sunt opera*, vt dicitur Deuter. 32. 4. Ergo deintentione Dei est, vt quicumque per Baptismum, accipit vitam spiritualem, per Confirmationem perducatur ad plenitudinem spiritus, sicut est & de intentione naturæ, vt quicumque corporaliter nascitur, perducatur ad ætatem perfectam. Omnis igitur, & solus baptizatus, dum est in via, est subiectum capax Confirmationis.

Ad 1. Sicut, qui nondum accepit sensibiliter initium vitæ spiritualis per Baptismum potest nihilominus, cepisse spiritualiter viuere per actum dilectionis Dei supra omnia, absque vllò sensibili signo vitæ re ipsa adhibito; ita potest absque vllò Sacramento accipere à Deo auxilia interiora gratiæ, quibus pugnare fortiter possit pro fide, & pro Christo, eaque Deus omnibus confert indiscriminatim, quantum absolute sufficit data opportunitate pugnandi. Caterum sicut nemo potest fortiter pugnare pro Christo per auxilia interiora gratiæ, quin prius conuertatur interior ad Deum per alia priora auxilia gratiæ Dei, ita non potest sensibiliter accipere virtutem, & robur ad pugnam spiritualem quod sit per Confirmationem, quin prius acceperit sensibiliter vitam spiritualem, quod sit per Baptismum, eo itaque modo debet vnusquisque instrui ad pugnam, quo potest, & tenetur pugnare; nempe, vel sensibiliter, vel insensibiliter.

Ad 2. Dicit potest illos, qui nondum erant baptizati, accepisse Spiritum sanctum cum plenitudine gratiæ sicut